

Plenum

Onsdag 23.5.2018 kl. 13.59—17.28

4. Statsrådets redogörelse om politiken för geografisk information

Statsrådets redogörelse SRR 2/2018 rd

Remissdebatt

Andre vice talman Tuula Haatainen: Ärende 4 på dagordningen presenteras för remissdebatt. Talmanskonferensen föreslår att ärendet remitteras till jord- och skogsbruksutskottet, som förvaltningsutskottet, kommunikationsutskottet, försvarsutskottet, framtidsutskottet och miljöutskottet ska lämna utlåtande till.

Efter statsrådets presentationsanförande följer en snabbdebatt i fråga om de anföranden som ledamöterna anmält sig för i förväg. Gruppanförandena får vara högst 3 minuter långa och övriga anföranden som ledamöterna anmält sig för på förhand högst 5 minuter långa. Talmanskonferensen rekommenderar att även de anföranden som hålls efter snabbdebatten är högst 5 minuter långa. Dessutom kan jag enligt eget övervägande ge ordet för repliker som får vara en eller två minuter långa.

Debatt

14.06 **Maa- ja metsätalousministeri Jari Leppä** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Hyvät kollegat! Lähes kaikki tiedot ovat paikkatietoja. Siksi on luontevaa, vaikka vähän ehkä yllättävääkin, että ensimmäinen tietopoliittinen selonteko on nimenomaan paikkatietopoliittinen selonteko.

Toinen varapuhemies Tuula Haatainen: Anteeksi, ministeri! — Pyydän edustajia käymään keskustelut salin ulkopuolella. Keskitytään kuuntelemaan.

Kiitos! — Hallitus antaa eduskunnalle loppusyksyllä selonteon tekoälystä ja tietopolitiikasta. Yhdessä selonteot vauhdittavat Suomen uudistamista digitalisaation avulla.

Kaikki tieto, jonka yhtenä ominaisuutena on sijainti, on paikkatietoa. Lähes kaikki tieto koskee asioita tai ilmiöitä, jotka on yhdistetty esimerkiksi valtioon, kuntaan, osoitteeseen, kiinteistöön, koordinaatteihin ja niin edelleen. Paikkatietoa on siis paljon, ja sitä hyödynnetäänkin paljon.

Ennen käytettiin painettuja karttoja. Nykyään navigaattori on melkein kaikille tuttu. Se on paikkatietoanalyysiin perustuva sovellus tai palvelu. Pelastuspartio löytää jalkansa loukanneen marjastajan hänen älypuhelimeen lataamansa 112-mobiilisovelluksen ansiosta. Poliisin partioautolla ei lähdetä liikkeelle, ellei sen navigaattori/karttasovellus toimi. Sanotaan, että armeija marssii vatsallaan, mutta ilman paikkatietoanalyysijä ja -sovelluksia se voisi yhtä hyvin jäädä kasarmille. Metsäteollisuuden koko tuotantoprosessi perustuu paikkatietojen hyödyntämiseen. Esimerkkejä siis riittää.

Punkt i protokollet PR 54/2018 rd

Arvoisa puhemies! Paikkatietopoliittista selontekoa tarvitaan, koska nykyinen tietojen laatu — eli ajantasaisuus, tarkkuus, täydellisyys ja saatavuus — ei enää riitä. Tiedot ja niihin liittyvät palvelut eivät ole riittävän yhteensopivia. Esimerkiksi asemakaavakarttojen tiedot pitäisi muuttaa standardien mukaisiksi, koneluettaviksi ja yhtenäisiksi tiedoiksi, jotta niitä voitaisiin kattavasti hyödyntää muuten kuin tulosteina. Ne ovat maan tarkimpia taa-
jamista kattavasti olemassa olevia tietoja.

Tekninen kehitys muuttaa ihmisen toimintaa ja paikkatietojen keruuta. Robottiautot eivät liiku eivätkä voi liikkua Suomen talvessa, mikäli paikkatietoaineistot eivät ole riittävän tarkkoja ja ajantasaisia eivätkä paikannuspalvelut riittävän tarkkoja ja luotettavia. Tarkkuuden on oltava selkeästi alle 10 senttimetriä — nyt ei vielä olla sillä tasolla. Myös esimerkiksi täsmäviljelyyn liittyvät erilaiset sovellukset sekä autonomiset metsäkoneet vaativat tarkkoja paikkatietoja ja paikannusta.

Yhteiskunnan kokonaisturvallisuusympäristön muutos haastaa miettimään tarkasti paikkatietojen käyttöoikeuksia. Henkilötietojen suojaamista on pohdittu erityisen tarkasti paikkatietojen yhteydessä, koska niitä on helppo yhdistellä sijainnin perusteella. Yhteiskunnan kokonaisturvallisuus haastaa meitä miettimään paikkatietojen käyttöoikeutta aivan erityisellä tavalla. Onko kiinteistötunnus paikkatietoa ja henkilötietoa? Sen löytää julkisista karttapalveluista. Tunnuksen avulla saa tietää kiinteistön omistajan. Eri palveluista saa tietää esimerkiksi sen, minkälaisia rakennuksia ja puustoa kyseisellä kiinteistöllä on.

On tärkeää edistää ja kehittää paikkatietoihin perustuvia yritysten liiketoimintamahdollisuuksia ja samalla lisätä paikkatietojen hyödyntämistä yhteiskunnassa. Siten voidaan tehdä parempia päätöksiä, tehostaa toimintaa yhteiskunnan kaikilla sektoreilla, välttää turhaa työtä ja helpottaa ihmisten arkea. Esimerkiksi Metsäteho Oy on laskenut, että metsäalan toimijat voisivat hyötyä varovaisestikin arvioiden 100 miljoonaa euroa vuodessa, jos paikkatietoja sekä niiden laatua ja yhteiskäytettävyyttä kehitetään. Puunkorjuun tulevaisuus voikin olla yhtenäisesti toimivissa laitteissa, jotka liikkuvat metsässä tiedon turvin.

Arvoisa puhemies! Selonteon visio on se, että Suomessa on maailman innovatiivisin ja turvallisin paikkatiedon ekosysteemi. Selonteon sisältö muokkautui pääosin sidosryhmätyöskentelyn kautta. Kolmessa osaprojektissa selvitettiin julkishallinnon, yrityssektorin sekä koulutus- ja tutkimussektorin näkemyksiä siitä, miten Suomen paikkatietotoiminnot pitäisi järjestää, jotta ne palvelisivat mahdollisimman hyvin koko yhteiskuntaa. Neljännessä osaselvityksessä haettiin vastausta siihen, miten tekninen kehitys vaikuttaa paikkatietotoimintoihin Suomessa. Osaprojektit hankkivat kohderyhmien näkemykset pääosin kasvokkain keskustelemalla tapaamisissa, työpajoissa ja seminaareissa alustusten innoittamina.

Selonteossa päädyttiin seitsemään toimenpiteeseen, jotka toteuttamalla voitaisiin tehdä iso harppaus kohti vision tavoitekuva:

Ensimmäiseksi, varmistetaan laadukkaat osoitetiedot. Valtakunnalliset osoitetiedot kunnostetaan ripeästi yhteistyössä eri toimijoiden kanssa. Myös osoitetietoprosessi kuntien osoitetuotannosta käyttäjälle asti pitää saada kuntoon, jotta turhaa työtä ei tehdä ja osoiteisiin syntyy mahdollisimman vähän virheitä. Toimenpiteessä huomioidaan turvallisuusviranomaisten erityistarpeet.

Toiseksi, tarjotaan tarkka paikannus kaikkien käyttöön. Kansallinen satelliittipaikannusta tarkentava FinnRef-paikannuskorjauspalvelu tarjotaan avoimesti yleiseen käyttöön tulevaisuuden paikannus- ja logistiikkapalveluita varten. Se on elinehto muun muassa

Punkt i protokollet PR 54/2018 rd

koko autonomisen liikenteen kehittämiseksi. Yhteiskunnan kokonaisturvallisuus pitää ottaa tässäkin huomioon.

Kolmanneksi, tehdään turvallisuusviranomaisille yhteinen paikkatietoalusta. Turvallisuusviranomaisilla on joukko yhteisiä paikkatietoaineistoihin ja -tuotteisiin liittyviä erityistarpeita. Rakennetaan niiden täyttämiseksi siis tuo yhteinen paikkatietoalusta. Yhteiskunnan kokonaisturvallisuudesta huolehtiminen on paikkatietoriippuvaista toimintaa, joka ei voi perustua ulkomaisiin palveluihin. Esimerkiksi turvallisuusviranomaisten tilannekuvan taustaksi tarvitaan kaikille yhteiset, ajantasaiset paikkatietotuotteet.

Neljänneksi, kehitetään yhteistä paikkatiedon ekosysteemiä. Kiihdytetään eri toimijoiden, sekä yritysten että julkisen sektorin, yhteistyötä paikkatietotoimintojen verkottamisessa yhteiseksi tieto- ja palvelukokonaisuudeksi. Eri sektoreiden yhteistoiminta lisääntyy digitalisaation myötä. Se on ekosysteemin perusta ja tukee toimintojen tehostamista, tietojen yhtenäistämistä, palvelujen kehittämistä sekä yritysten liiketoiminnan kehittämistä.

Viidenneksi, tehostetaan yhteistyötä uudella yhteistyöelimellä. Eri sektoreiden laaja yhteistyö tehostuu joko kehittämällä olemassa olevaa organisaatiota tai perustamalla uusi yhteistyöorganisaatio. Sen tarkoituksena on muun muassa paikkatietojen hyödyntämisen edistäminen, yritystoiminnan mahdollisuuksien kehittäminen sekä osaamisen ja tietoisuuden lisääminen paikkatietojen mahdollisuuksista.

Kuudenneksi, lisätään osaamista ja tietämystä paikkatiedoista. Paikkatietojen tehokasta hyödyntämistä hidastaa puute osaamisessa ja tietoisuudessa niiden mahdollisuuksista. Tilanteen korjaamiseksi lisätään paikkatietoja ja niiden käyttöön liittyviä hyötyjä esiin tuovaa tietoa ja toimintaa verkostoissa kaikilla koulutustasoilla ja kaikissa organisaatioissa.

Seitsemänneksi, uudistetaan lainsäädäntöä kehityksen varmistamiseksi. Varmistetaan tavoitteisiin pääsyä uudistamalla lainsäädäntöä muun muassa velvoittamalla kaikki viranomaiset tuottamaan ja jakamaan keskeiset paikkatiedot yhteiskäyttöisinä, määrittelemällä yhteiskunnan kannalta keskeiset paikkatietovarannot, kuvaamalla julkishallinnon organisaatioiden paikkatietotoimintoihin liittyvät vastuut ja roolit sekä täsmentämällä erityisesti muun muassa paikkatietoihin liittyviä turvallisuusnäkökulmia mukaan lukien tietoturva ja yhteiskunnan kokonaisturvallisuuden vaarantumattomuus.

Selonteon erikseen käynnistettävässä toimenpideohjelmassa viedään eteenpäin toimenpiteiden toteuttamista.

Arvoisa puhemies! Korkealaatuiselle osaamiselle perustuva, maailman innovatiivisin ja turvallisin paikkatiedon ekosysteemi tuottaa paljon hyvinvointia suomalaisen yhteiskuntaan. Jotta pystymme kehittämään maailman kärkimaaksi paikkatietojen hyödyntämisessä yhteiseksi hyväksi, tarvitaan harppauksia monilla aloilla. Toivon, että valiokunnat ottavat laajasti kantaa selonteon toimenpiteisiin ja pohtivat, mitä ne tarkoittavat eri toimialoilla. Paikkatietojen mahdollisuuksien monipuolinen käyttöönotto vaatii poliittista tahtoa ja poliittista tukea. Paikkatietopoliittinen selonteko sekä syksyllä annettava tekoäly- ja tietopoliittinen selonteko näyttävät yhdessä askelmerkit digitalisaation ja tiedolla johtamisen täysimääräiseksi hyödyntämiseksi suomalaisen yhteiskunnan parhaaksi. — Kiitos!

Toinen varapuhemies Tuula Haatainen: Käydään ryhmäpuheenvuorokierrokseen.

14.17 **Juha Pylväs kesk** (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kymmenen vuotta sitten olin hakemassa yritykseeni kalustoseurantaan ja täsmäviljelyyn soveltuvaa tekniikkaa Saksasta alan messuilta. Silloin ainoastaan kolme yritystä pystyi toimittamaan

Punkt i protokollet PR 54/2018 rd

paikkatietoon perustuvaa tekniikkaa, ja se toimi satunnaisesti ja epätarkasti. Nyt on toisin. Tänä päivänä pystyn seuraamaan yrityseni kalustoa kymmenien senttien tarkkuudella mistä tahansa, vaikkapa täältä eduskunnasta. Tämän mahdollistavat nopeasti kehittyneet tekniikka, hyvät tietoliikenneyhteydet sekä entistä tarkempi tieto paikasta.

Nyky-yhteiskunnassa paikkatietoa hyödynnetään monella eri tavalla. Meille tarjotaan ja käytämme päivittäin eri palveluja, jotka perustuvat ajantasaiseen paikkatietoon. Hyvä esimerkki paikkatietoon perustuvasta palvelusta on jo yli miljoonaan puhelimeen ladattu 112 Suomi -palvelu, joka auttaa hätään joutuneita ihmisiä. Sijaintiin perustuva tieto tarjoaa tulevaisuudessa ihmisille uusia arkea helpottavia palveluja sekä yrityksille uusia kasvun ja työllistämisen mahdollisuuksia. Paikkatiedon hyödyntäminen luo myös edellytyksiä tehokkaammalle ja ympäristöystävällisemmälle toiminnalle niin julkisella kuin yksityisellä puolella. Tekniikan nopea kehitys lisää myös tarvetta sopia yhteisistä pelisäännöistä, jotta paikkatiedon hyödyntäminen on turvallista.

Arvoisa puhemies! Keskustan eduskuntaryhmä pitää tärkeänä, että julkisen vallan vastuut ja roolit paikkatiedon osalta on määritelty selvästi laissa. Yhdymme näkemykseen, että julkisen vallan tuottamien tietojen on pääsääntöisesti oltava käyttöoikeuksiltaan rajoittamattomia, maksuttomia ja avoimia. On oltava valmis myös hyödyntämään yritysten tarjoamia palveluja ja valmiita ratkaisuja. Lisäksi yhteistyö ja useiden tahojen pääsy paikkatiedon käyttöön on varmistettava. Viranomaisten yhteistyön ja tietojärjestelmien pitää jatkossa toimia niin, että tarvittava tieto ilmoitetaan vain yhteen ainoaan paikkaan.

Selonteon mukaan Suomessa on tulevaisuudessa maailman edistyksellisin ja turvallisin paikkatieto-ympäristö. Se on kannatettava tavoite. Samalla on kuitenkin tunnistettava paikkatiedon hyödyntämisen heikkoudet. Tekniikkaan ja tietoverkkoihin liittyvät uhat ovat todellisuutta. Tämä vaikuttaa myös Suomen turvallisuuteen. Lainsäädäntömme pitää olla tältäkin osin ajan tasalla. Erytisen tärkeää on, että yksittäistä ihmistä koskevat tiedot, kuten henkilötiedot, eivät ole julkisesti kaikkien saatavilla.

Arvoisa puhemies! Paikkatiedon mahdollisuudet laajenevat koko ajan. [Puhemies ko-puttaa] Yhteiskunnan tehtävä on nyt vastata nopeaan kehitykseen luomalla edellytyksiä uusille työpaikoille ja palveluille sekä huolehtimalla turvallisuudesta.

14.20 Eero Lehti kok (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Teknologian kehittyminen on johtanut fyysisen sijainnin merkityksen vähenemiseen. Ihmiset ympäri maailmaa voivat tavoittaa toisensa hetkessä. Etäisyys on menettänyt merkityksensä tiedonkulun kannalta. Kaikki maailman tieto on meidän jokaisen saatavilla pelkän matkapuhelimen välityksellä.

Fyysisen sijainnin merkityksen vähentyessä sijainnin ilmaiseman paikkatiedon merkitys on kuitenkin kasvanut. Paikkatiedolla on merkitystä niin ihmisen arkea helpottamaan pyrkiville yrityksille kuin julkiselle vallalle. Oli kyse sitten niin uudenaikaisista eri liikku- mismuotoja yhteensovittamaan pyrkivistä yrityksistä kuin esimerkiksi palo- ja pelastustoimesta, ajantasainen ja helposti hyödynnettävissä oleva paikkatieto palvelee näitä molempia.

Paikkatietojen hyvällä saatavuudella luodaan rajattomasti mahdollisuuksia erilaisten sovellutusten ja palveluiden luomiselle. Tiedot rakennuksista, toimipisteistä, kunnista, luonnonsuojelualueista, liikenneväylistä, kaduista ovat julkisen vallan keräämää dataa. Se, mikä tavoin julkinen valta tätä tietoa kerää ja luovuttaa eteenpäin yksityisten yritysten ja yhteisöjen ja yksityisten ihmisten käytettäväksi, on tulevaisuuden kannalta keskeistä. Ny-

Punkt i protokollet PR 54/2018 rd

kyään yhä enenevässä määrin myös yksityiset toimijat keräävät ja käyttävät paikkaan sidottua tietoa. Tältä osin ensimmäisiä ratkaistavia kysymyksiä on, miten huolehtia yksityisen oikeuksista suhteessa paikkatietoa kerääviin yrityksiin ja millä ehdoilla julkinen valta voi luovuttaa keräämäänsä tietoa yksityisille toimijoille.

Hallitusohjelman kirjauksen mukaisesti julkishallinnon tuottamien tietojen tulee olla lähtökohtaisesti käyttöoikeudeltaan rajoittamattomia ja maksuttomia. Paikkatiedon osalta on kyettävä määrittelemään oikeudelliset ja taloudelliset vastuut. Millä edellytyksillä julkisen vallan keräämää tietoa voidaan luovuttaa eteenpäin, ja kuka vastaa kustannuksista? Paikkatiedon osalta on kyettävä erottamaan toisistaan tiedon tuottaminen, ylläpitäminen ja hyödyntäminen. Jokaisen osalta on ratkaisut tehtävä erikseen.

Arvoisa puhemies! Paikkatiedoissa on kyse usein myös henkilötiedoista. Tältä osin paikkatiedon hyödyntämisessä ja sen jakamisessa tulee ottaa huomioon perustuslain turvaama henkilötietojen suoja. Lisäksi päätöksiä tehtäessä tulee huomioida kansallinen turvallisuus. Kaikkea paikkatietoa ei ole tarkoitettu levitettäväksi vapaasti yleisön saataville.

Meidän lainsäätäjien tehtävänä on määritellä periaatteet, joiden avulla määritellään yhteiskunnan toiminnan kannalta keskeiset tietovarannot ja niihin liittyvät peruspalvelut. Paikkatietojen keräämisessä ja levittämisessä tulee kuitenkin huomioida keskeiset niin yksilöiden perusoikeuksien kuin kansallisen turvallisuuden asettamat reunaehdot.

Tie maailman parhaaksi paikkatiedon hyödyntäjäksi tulee olemaan pitkä, mutta matkan ensimmäinen askel on nyt otettu.

14.24 **Katja Taimela sd** (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Paikkatiedot muodostavat osan yhteiskunnan keskeisestä infrastruktuurista, jonka olemassaoloon ei kiinnitetä huomiota mutta johon monet palvelut ja useiden yritysten kilpailukyky olennaisilta osiltaan perustuvat. Meillä Suomessa yhteiskunnalla on merkittävä rooli niin tämän tiedon kokoamisessa kuin sen paikkansapitävyyden ja turvallisuuden takaajana, mitä ei sovi unohtaa. Tätäkin kautta yritykset saavat veroeuroilleen vahvasti vastinetta. Edelläkävijyys paikkatiedon käytettävyyden kehittämisessä ja julkisten tietovarantojen avaamisessa tarjoaa yrityksillemme merkittävän kilpailukykyvaltin ja pohjan innovaatiotoiminnalle. Jos mietimme vaikkapa liikenteen automatisoitumista, se perustuu aivan keskeisiltä osin tarkkaan ja luotettavaan paikkatietoon.

Arvoisa rouva puhemies! Julkisten tietovarantojen avaaminen lähti alkuun vuonna 2012, kun Maanmittauslaitos avasi maastotietoaaineistonsa avoimeen käyttöön. Valtiovarainministeri Jutta Urpilainen oli keskeisessä roolissa aloitteen edistäjänä ja painotti jo tuolloin, että kaikenlaisten tietovarantojen avaaminen on yksi tulevaisuuden kasvun ja hyvinvoinnin avain. Tällä Urpilaisen siivittämällä tiellä meidän on hyvä jatkaa.

Tarvitsemme edelleen hyvää yhteispeliä julkisten ja yksityisten toimijoiden välillä. Koko ajan muuttuva paikkatietojen hallinta edellyttää tiedonkeruun hallittua joukkoistamista. Tämän paikkatietopoliittisen selonteon merkittävin arvo on siinä, että teemme poliittiset linjaukset siitä, miten monien eri tahojen tuottamia paikkatietoja hyödynnetään jatkossa tehokkaasti ja turvallisesti sekä henkilötietosuojasta huolehtien. Tätä kautta luodaan myös edellytyksiä kasvulle ja positiiviselle työllisyyskehitykselle.

Arvoisa rouva puhemies! Elämme vahvasti sosiaalisen median aikakaudella, jolloin jokainen meistä jakaa itsestään suuria määriä erilaista tietoa sitä aina edes ymmärtämättä. Julkisen puolen toimijoiden on tässä oltava eräänlaisia portinvartijoita ja kyettävä pitämään huoli siitä, että palveluissa hyödynnettävä data on myös aina kansalaisten näkökul-

Punkt i protokollet PR 54/2018 rd

masta turvallista. Facebookin perustaja Mark Zuckerberg oli tällä viikolla Euroopan parlamentissa kuultavana liittyen Facebookista tapahtuneisiin tietovuotoihin. Kun tänään käymme keskustelua paikkatietopoliittisesta selonteosta, on syytä pohtia myös ajankohtaiskeskustelun tarvetta sosiaalisen median roolista ja niistä toimintatavoista, joilla monikansalliset somejätit suomalaisista käyttäjistään tietoa keräävät.

14.27 Kari Kulmala sin (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Paikkatietoa on kaikki tieto, jonka yhtenä ominaisuutena on sijainti. Paikkatietoja ovat esimerkiksi tiedot rakennuksista, säästä, matkapuhelimien sijaintitiedoista ja liikenneväylistä. Digitaalisessa maailmassa paikkatietojen hyödyntäminen on laaja-alaista. Se koskettaa meistä jokaista vapaa-ajalla ja töissä, yrityksissä ja julkisella sektorilla. Paikkatietojen hyödyntäminen on monelle meistä tuttua älypuhelinien myötä. Oman sijaintinsa voi jakaa sovellusten kautta ja vieraassa paikassa suunnistaminen on helppoa, kun oman sijainnin saa näkyviin kartta-pohjalle lähes reaaliajassa.

Paikkatiedot ovat paljon muutakin. Digitalisaation myötä paikkatietojen merkitys korostuu entisestään. Itseohjautuvat autot ja MaaS eli liikkuminen palveluna -toimintamalli tarvitsevat sijaintitietoja toimiakseen. Tarkka paikkatieto on edellytys myös uusille robotiikan ja tekoälyn palveluille ja sovelluksille. Meidän on siis tärkeä tietää, minkälaisia paikkatietoja yhteiskunnassa tarvitaan ja miten paikkatietojen käyttöä voidaan edistää.

Arvoisa puhemies! Selonteon visiona on luoda Suomesta maailman parhaiten paikkatietoja hyödyntävä yhteiskunta. Viimeaikaisen Facebook-tietovuotokohun myötä yhä useampi meistä on huolissaan siitä, mitä tietoja meistä kerätään ja mihin tarkoituksiin niitä käytetään. Kun Suomeen luodaan maailman edistyksellisintä paikkatiedon ekosysteemiä, on tärkeää varmistaa, että myös henkilötietojen suoja ja tietoturvaluus ovat edistyneintä maailmassa. Muutaman päivän päästä voimaan tuleva EU:n tietosuojasetus on tärkeä askel tässä työssä eteenpäin.

Arvoisa puhemies! Selonteon tavoitteena on velvoittaa kaikki viranomaiset tuottamaan ja jakamaan paikkatiedot yhteiskäyttöisinä. Paikkatietojen käyttöoikeuksia määriteltäessä on erityisen tärkeää huomioida yhteiskunnan kokonaisturvallisuus. Kriittiset paikkatiedot ja niiden merkitys on tärkeä tunnistaa. Lähtökohtaisesti viranomaisen tuottama tieto on julkista, mutta viranomaisen vastuuseen kuuluu myös arvioida tiedonkäytön riskit. Viranomaisen toiminnalla ei siis saa luoda tilannetta, joka aiheuttaa yhteiskunnalle turvallisuusvajeen.

Arvoisa puhemies! Turvallinen yhteiskunta luo perustan yksilön ja yritysten toiminnalle. On hyvä, että selonteossa puhutaan kokonaisturvallisuuden mallista. Määrittelemällä yhteiskunnan kannalta keskeiset paikkatietovarannot, määrittelemällä kunkin toimijan vastuut ja roolit sekä täsmentämällä erityisesti paikkatietoihin liittyviä turvallisuusnäkökulmia olemme oikealla tiellä. Näin kokonaisturvallisuus ja tietoturva otetaan vakavasti ja voimme yhdessä [Puhemies koputtaa] viedä selonteon toimenpiteet käytäntöön.

14.31 Teuvo Hakkarainen ps (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä valtioneuvoston paikkatietopoliittinen selonteko pyrkii toteuttamaan hallitusohjelman tavoitetta kehittää käyttäjälähtöiset, tuottavuutta ja tuloksellisuutta nostavat yhden luukun digitaaliset julkiset palvelut toimivaksi kokonaisuudeksi. Tällainen toiminto on muiden muassa turvallisuusviranomaisille tehtävä yhteinen paikkatietoalusta, josta selviää kulloinkin tilannekuva.

Punkt i protokollet PR 54/2018 rd

Pidämme hyvänä myös selontekoon sisältyvää tavoitetta yritystoiminnan mahdollisuuksien kehittämisestä. Eräs erinomainen esimerkki tällaisesta on metsävaratiedon tehokkaampi hyödyntäminen, mikä on tehokas keino lisätä metsätalouden harjoittamista. Toisaalta tällaisissa hankkeissa tulee huolehtia siitä, että henkilötiedot luovutetaan järjestelmään vain siinä laajuudessa kuin ne ovat tarpeen. On myös olennaista, että tiedonkeruun laatuvaatimukset ovat kaikille toimijoille ja koko maassa yhdenmukaiset.

Arvoisa puhemies! Perussuomalaisten eduskuntaryhmä on joiltakin osin erittäin huolestunut niistä ei-toivotuista vaikutuksista, joita digitalisaatioon sekä hallituksen tavoitteisiin liittyy. Yksi tällainen uhka pahimmasta päästä on kansallinen satelliittipaikannusjärjestelmä, joka mahdollistaa yleiseen käyttöön paikannuspalvelut eli ihmisten liikkumiseen liittyvän kyttäysjärjestelmän. Perussuomalaisten eduskuntaryhmä näkee, että tällaisilla uudistuksilla ei paranneta suomalaisten autoilijoitten asemaa. Uudistuksen takaa pilkistää ruuhkamaksujen käyttöönotto tulevaisuudessa. Tällaista kehitystä perussuomalaiset vastustavat voimallisesti niin nyt kuin jatkossakin. Samalla on huomioitava se uhkakuva, että ulkopuolisten tahojen mahdollisuus puuttua liiaksi kansalaisten yksityiselämään kasvaa.

Lopuksi perussuomalaisten eduskuntaryhmä haluaa kiinnittää huomiota myös siihen, että lainsäädäntöä on uudistettava, ainakin osittain, nyt selonteossa kerrottujen tavoitteiden varmistamiseksi. Tässä yhteydessä tulee huolehtia siitä, etteivät ne luo uuden sääntelyn tarvetta liiaksi. Sääntelyn lisäämistä tuskin kukaan kaipaa.

14.34 Satu Hassi vihr (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Selonteko on nykyhallituksen asiakirjaksi siitä harvinainen, että päälinjoista voi olla samaa mieltä. Viranomaisten tuottaman maantieteellisiin sijainteihin liittyvän tiedon pitää olla pääsääntöisesti avointa sekä helppoa löytää, yhdistää ja käyttää. Nyt tieto on pirstaleista. Yleiset kartat laatii Maanmittauslaitos, merikartat Liikennevirasto. Geologian tutkimuskeskus, Luonnonvarakeskus, Metsäkeskus sekä ympäristö- ja museoviranomaiset tuottavat tietoa maaperästä, malmiesiintymistä, metsistä, luontotyypeistä, uhanalaisista lajeista, ympäristön tilasta ja kuorimituksesta sekä muinaismuistoista. Ilmatieteen laitos tekee sääennusteita ja -tilastoja. Kunnilla on tiedot asemakaavoista, rakennuksista ja tonteista. Tilastokeskuksesta saa vaikkapa eri postinumeroalueiden asukkaiden ikä- ja tulojakauman. Kukin tuottaa paikkatietoa tavallaan, ja päällekkäistäkin työtä tehdään. Toisaalta tieto maan eri osista ei välttämättä ole vertailukelpoista.

Paikkatietopolitiikan lähtökohtana tulee olla yhteentoimivuus. Selonteko on esimerkki siitä, miten EU voi antaa sysäyksen järkeville kansallisille toimille. Ympäristöön liittyvää paikkatietoa koskeva INSPIRE-direktiivi on paljolti selonteon taustalla. Sitä käsiteltäessä väännettiin muun muassa tiedon avoimuudesta.

Arvoisa puhemies! Vihreät pitävät erittäin tärkeänä periaatteena sitä, että julkisin varoin tuotettu tieto on pääsääntöisesti avointa ja maksutonta. Monissa maissahan valtiovarainministeriöillä on ollut tapana vaatia julkishallinnon yksiköitä hankkimaan tuloja tietoa myymällä, mutta kansantaloudelle paljon merkittävämpää on, että avoin, tarkka ja helppokäyttöinen paikkatieto auttaa yrityksiä kehittämään toimintaansa ja myös aivan uusia palveluita.

EU:n Galileo-satelliittipaikannus sekin luo uusia mahdollisuuksia. Esimerkki tällaisesta on MaaS, Mobility as a Service, liikenne palveluna, josta voi muodostua vaihtoehto yksityisautoilulle, kun julkisen liikenteen palvelun voi ostaa ovelta ovelle ilman että tarvitsee erikseen maksaa esimerkiksi vaikkapa taksista tai paikallisbussista, junasta ja kaupunki-

Punkt i protokollet PR 54/2018 rd

pyörästä. Parhaassa tapauksessa tämä auttaa hillitsemään ilmastonmuutosta ja parantaa yhteiskunnan resurssitehokkuutta, ihmistyön ja luonnonvarojen järkevää käyttöä. Automatisoitu liikenne tarvitsee jopa 10 sentin tarkkuudella paikkatietoa. Paikkatietopalvelut mahdollistavat myös luonnononnettomuustapauksissa aiempaa tehokkaamman varoituksen ja toiminnan.

Arvoisa puhemies! Kun paikkatiedon hyödyntäminen helpottuu, on huolehdittava myös tietosuojasta. Huomenna voimaan astuvan EU:n tietosuoja-asetuksen mukaan henkilöön yhdistettävissä oleva tieto katsotaan henkilötiedoksi, [Puhemies koputtaa] myös henkilöön yhdistettävissä oleva paikkatieto. Lisäksi turvallisuusviranomaisten erityisvaatimukset pitää huomioida.

14.37 Hanna Sarkkinen vas (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Moni meistä käyttää paikkatietoon perustuvia palveluita lähes päivittäin. Paikkatiedon käytön lisääminen on kannatettava tavoite, ja paljon mahdollisuuksia on vielä hyödyntämättä. Paikkatiedon avulla voidaan kehittää uudenlaista joustavaa kutsu- ja robottiliikennettä. Vierailemisen arvoisista luontoelämyksistä voidaan luoda alati kehittyvä kartta kansalaisten yhteistyöllä. Lisätyn todellisuuden avulla kaavoitussuunnitelmat saadaan konkreettisesti. Käyttötapoja on rajattomasti.

Paikkatiedon ja sen hyödyntämisen kannalta tärkeitä asioita ovat datan avoimuus, käytettävyys ja toisaalta yksityisyydensuojan turvaaminen. Nämä asiat selonteosta löytyvätkin, mutta keinot niiden toteuttamiseksi jäävät vielä epäselviksi. Kun teknologia kehittyy yhä paremmaksi ja kun tiedon määrä kasvaa, lisääntyy mahdollisuus tiedon yhdistelyyn. Tässä piilee merkittäviä mahdollisuuksia mutta myös uhkia yksityisyydelle. Turvallisuuden osalta tarvitaan selkeää lainsäädäntöä ja valvontaan riittävä osaaminen ja resurssit.

My data -periaatteen mukaisesti tarvitaan konkreettiset pelisäännöt siitä, miten omia tietoja voi seurata ja käyttölupia myöntää. Me suomalaiset jakelemme auliisti tietojamme soomeen ja ruokakaupan bonuskortin kautta, joten tarvitaan myös tietoisuuden lisäämistä ja tottumista omien tietojen hallintaan. Yhteiskunnan vastuu on huolehtia siitä, että myös ne, jotka eivät osaa tai ymmärrä huolehtia itse datastaan, ovat turvassa.

Arvoisa puhemies! Hallituksen selonteossa paikkatieto nähdään ensisijaisesti keinona parantaa yritysten kilpailukykyä. Yritysten kilpailukyvyn parantuminen on paikkatiedon käytön tärkeä seuraus, mutta se ei voi olla ainoa päämäärä. Ykköstavoitteena tulee olla paremmat palvelut ja parempi elämänlaatu ihmisille. Tavoitteena tulee olla luonnon rajallisten resurssien säästeliäs käyttö, ilmastonmuutoksen torjuminen ja luonnonsuojelun edistäminen, joihin paikkatiedolla voi olla paljon annettavaa. Paremman elämän ja ympäristön täytyy olla perustavoitteita, joihin pääsemistä paikkatietoa käyttävät yritykset ja järjestelmät palvelevat ja tekevät samalla bisnestä ja luovat kasvua. Jos mennään vain talous edellä, ilman oikeanlaista sääntelyä, voidaan pahimmassa tapauksessa päätyä paikkatiedon väärinkäyttöön.

Arvoisa puhemies! Paikkatieto ja paikkatietojärjestelmät ovat syntyneet paljolti julkisissa organisaatioissa ja järjestelmissä. On ihmeellistä, kuinka julkisia järjestelmiä kuvataan selonteossa esteenä yritysten kehitykselle, vaikka nimenomaan julkinen paikkatietoaineisto on luonut pohjan monille yksityisille paikkatietoinnovaatioille. Tästä tunkkaisesta julkisten järjestelmien mollaamisesta toivoisi päästävän eroon kohti avoimen datan ja avoimien rajapintojen aitoa ekosysteemi- ja yhteistyöajattelua.

Punkt i protokollet PR 54/2018 rd

Arvoisa puhemies! Myös Suomen korkeakouluissa on paljon paikkatieto-osaamista ja -tutkimusta. Esimerkiksi Oulun yliopistolla geoinformatiikan tutkimusryhmässä on tutkittu terveystieteeseen liittyviä kysymyksiä sekä tehdään väestön alueelliseen muutokseen, ympäristöön ja luonnonvarojen hyödyntämiseen liittyvää tutkimusta, joka kytkeytyy läheisesti paikkatietoon. Tutkimuksessa on myös kehitetty malleja paikkatiedon hyödyntämiseksi päätöksenteon tukena. Yliopistot ja tutkimuslaitokset tuleekin pitää mukana paikkatiedon soveltamisen kehittämisessä myös jatkossa.

14.41 **Mats Nylund r** (ryhmäpuheenvuoro): Ärade fru talman, arvoisa rouva puhemies! När vi utvecklar den geografiska informationen ska två saker vara i balans. För det första måste den geografiska informationen vara kompatibel och tillgänglig så att den kan utnyttjas effektivt. Och för det andra ska datasäkerheten vara på en så hög nivå att skyddet av personuppgifter uppfylls.

Vi behöver öppna gränssnitt så att våra digitala system korresponderar med varandra. Och här bör vi satsa mera, för vi har inte råd att släpa efter. Här är det också oerhört viktigt att satsa på den övergripande säkerhetsmiljön. När vi utvecklar våra system måste vi beakta att det alltid också finns krafter som vill skada samhällets infrastruktur.

Arvoisa puhemies! Yhteiskunnassa syntyy nopeasti uusia palvelutarpeita. On täysin selvää, että paikkatietoa koskevaa lainsäädäntöämme on uudistettava kehityksen varmistamiseksi. Tämä koskee liikennettä, navigointia, maa- ja metsätaloutta, hallintoa, ja kuten tiedämme, tehokkaille hoitoa organisoiville logistisille palvelujärjestelmille on laskettu suuri rationalisointihyöty.

Osoitteet ovat yksi keskeisimmistä paikkatietovarannoista. Kuten valtioneuvoston selonteossa todetaan, osoitteiden on oltava virheettömiä ja osoitetietojen korkealaatuisia järjestelmän luotettavuuden kannalta. Ihmettelen kuitenkin sitä, että selonteossa on unohdettu korostaa tai edes problematisoida sitä, että me kaksikielisenä maana tarvitsemme virheettömiä osoitetietoja kahdella kielellä. Vai pitäisikö tilanteen jatkua kuten nykypäivänä, että kun Google Mapsia käyttää ruotsiksi, niin Turku ilmestyy matkapuhelimen näytölle Åbon sijaan? Miten hallitus aikoo huolehtia toimivasta paikkatiedosta molemmilla kansalliskielillä, suomeksi ja ruotsiksi?

Paikkatieto, kuten tekoäly ylipäänsä, tarjoaa valtavat mahdollisuudet tulevaisuudessa. On tärkeää, että turvaamme lainsäädännön kautta yhdenvertaiset mahdollisuudet tiedon hankkimiseen.

Till sist, fru talman: Svenska riksdagsgruppen understryker att tillräckliga resurser för utbildning och forskning måste tryggas. Det är också viktigt att se till att vi har en teknisk samhällsutveckling som är inkluderande och som inte skapar mer utanförskap. Till sist vill jag betona att samarbetet mellan den offentliga sektorn och företagen måste bli bättre då det gäller den geografiska informationen, om Finland innovativt ska stå i spetsen för utvecklingen.

14.44 **Peter Östman kd** (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Paikkatietojen laaja-alainen hyödyntäminen on tulevaisuudessa yhä tärkeämpää, mutta tähän kehitykseen liittyy myös riskejä, jotka tulee huomioida. Lainsäädännöllä tulee varmistaa, että paikkatietoja käytetään tietoturvallisesti ja ihmisten yksityisyydensuojaa turvaten. Kansalaisilla on oi-

Punkt i protokollet PR 54/2018 rd

keus tietää, mihin kaikkeen heihin liittyvää paikkatietoa käytetään ja mille tahoille tietoja luovutetaan.

Värderade talman! Regeringen har som mål att utveckla den geografiska informationen, och har nu dragit upp riktlinjer för hurudan geografisk information som behövs i vårt samhälle. Den kristdemokratiska riksdagsgruppen poängterar vikten av att också utvärdera riskerna och hur man kan säkerställa sig om att inte illvilliga eller kriminella personer eller organisationer kommer åt att missbruka positionerings- och logistiktjänsterna. Därför framför vi också ett önskemål till regeringen: vi vill att regeringen, förutom de riktlinjer och målsättningar som nu dragits upp, ställer som mål att Finland i framtiden är världens säkraste land när det gäller datasäkerhet och sekretess.

Arvoisa puhemies! Paikkatiedon kattavammalla hyödyntämisellä voidaan tukea yhteiskunnan toimintoja, yhteistyötä ja palveluja sekä optimoida luonnonvarojen käyttöä. Tämä on hyvä asia. Selonteossa painotetaan myös tarkkojen ja valtakunnallisesti yhdenmukaisten osoitetietojärjestelmien luomisen merkitystä. Kristillisdemokraattinen eduskuntaryhmä pitää tavoitetta tärkeänä. Se helpottaa varsinkin poliisin ja pelastusviranomaisten työtä erityisesti haja-asutusalueilla.

Arvoisa puhemies! Yhtenä keskeisenä tavoitteena selonteossa on viranomaisten keräämien ja hallinnoimien paikkatietojen tarjoaminen yksityisille yrityksille. Tämä parantaa yritysten mahdollisuuksia tarjota uusia palveluita. Samalla tulee kuitenkin huomioida paikkatietojen luovutukseen liittyvät tietosuoja- ja yksityisyydensuojakysymykset.

Paikkatietojärjestelmät ovat globaaleja järjestelmiä. Siksi konflikti yhdessä osassa maailmaa saattaa vaikuttaa satelliittipaikannuksen toimivuuteen myös Suomessa. KD:n eduskuntaryhmä muistuttaa, että mikään elintärkeä yhteiskunnan järjestelmä tai elinkeinoelämän alue, kuten logistiikka, ravinnontuotanto tai terveydenhuolto, ei saa olla riippuvainen reaaliaikaisen kartta- tai sijaintitiedon saatavuudesta.

Toinen varapuhemies Tuula Haatainen: Tämän jälkeen myönnän vastauspuheenvuoron. — Ministeri Leppä, 3 minuuttia.

14.47 **Maa- ja metsätalousministeri Jari Leppä:** Rouva puhemies! Kiitoksia eduskuntaryhmille erinomaisista puheenvuoroista, asiantuntevista sellaisista, ja myöskin siitä yhtenäisestä ja yhteisestä linjasta, jossa alleviivattiin muutostarvetta, uudistamistarvetta ja sitä, että maailma kehittyy sellaiseen suuntaan, että myös me tarvitsemme muutosta ja myös me tarvitsemme lainsäädäntöä ja säädöspohjaa, jotta sekä nämä tavoitteet että turvallisuus kehittyvät siihen visioon, johon ymmärsin, että kaikki myöskin yhtyivät, jolla me saamme aikaan Suomeen maailman innovatiivisimman ja turvallisimman paikkatiedon ekosysteemin.

Muutamia nostoja täältä.

Erittäin moni ryhmistä otti esille selkeän työnjaon tarpeen ja rajapintojen määrittämisen — äärimmäisen tärkeä asia. Samaten turvallisuusnäkökulmat niin henkilötietoihin nähden kuin sisäiseen turvallisuuteen ja ulkoiseen turvallisuuteen liittyviin tietoihin nähden olivat kaikissa puheenvuoroissa mukana.

Punkt i protokollet PR 54/2018 rd

Edustaja Östman viimeisessä ryhmäpuheenvuorossa otti esille myös globaalin näkökulman ja globaalin vaikutuksen, ja siksi on tärkeää, että nämä asiat ovat meidän omista käsissemme niin pitkälti kuin ne voivat olla. Tämäkin pitää ottaa huomioon.

Myös yksityisen ja julkisen tiedon rajapinnat edustaja Lehti otti omassa puheenvuorossaan esille. Se on tosi tärkeä määrittely, samoin kuin se, mikä tuli niin edustaja Pylvään, Lehden kuin kaikkien muidenkin näkökulmasta, eli se, millä tavoin me luomme liiketoimintamahdollisuuksia paikkatiedon avulla ja luomme sitä julkista pohjaa sille, mistä yritykset sitten voivat ammentaa sitä omaa uutta palveluliiketoimintaansa ja siten luoda myöskin työpaikkoja ja palveluita meille suomalaisille.

On selvää, mitä edustaja Sarkkinen täällä totesi, että on oltava selkeä lainsäädäntö ja myöskin sille valvonta. Se on ihan päivänselvä asia, näin pitää olla, mutta siitä olen eri mieltä, että tässä selonteossa painopiste olisi liikaa elinkeinoelämän puolella, bisneksen puolella. Se tulee sen myötä, kun me julkisesti tuotamme näitä tietoja ja sitten hallitusti niitä tarjoamme elinkeinoelämän käyttöön. Se on se näkökulma ja lähtökohta tässä ilman muuta.

Julkinen toimija tuli täällä edustaja Hassin pitämässä vihreiden puheenvuorossa hyvin esille: luettelo siitä, miten monissa paikoissa näitä tietoja kerätään. Se on myöskin käyttäjän kannalta hankalaa. Varmasti se on myöskin tietoturvan kannalta hankalaa, ja siksi on oleellista, että me pystymme sitä yhdistämään. Ruotsiksi myöskin pitää tämä asia ottaa huomioon, se on ihan päivänselvä asia.

Sitten, puhemies, ihan lopuksi: Hallittu tieto, turvallinen tiedonkeruu henkilötietojen osalta, oli täällä SDP:n ryhmäpuheenvuorossa, edustaja Taimelan puheenvuorossa, isossa roolissa, samoin kuin myöskin se, millä tavoin ja mitä tietoja monikansalliset yhtiöt meistä suomalaisista keräävät, ja sen hallinta. Riskien arviointi tuli edustaja Kulmalan puheenvuorossa, samoin sitten edustaja Hakkarainen oli kansallisesta satelliittipaikannusjärjestelmästä huolissaan. Emme halua kyttäysjärjestelmää vaan haluamme järjestelmän, joka on avoin, reilu, jossa kaikki tietävät, mistä tieto tulee, miten sitä käytetään, jossa rajapinnat ovat selvät, ja siihen me tarvitsemme myöskin jonkun verran säätelyä, että tämä on mahdollista. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tuula Haatainen: Avaan tähän vaiheeseen debattikeskustelun. Pyydän niitä edustajia, jotka haluavat käyttää 1 minuutin mittaisen puheenvuoron, painamaan V-painiketta ja nousemaan seisomaan.

14.51 **Anne Kalmari kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Paikkatieto hyödyntää meitä kaikkia kansalaisia. Sen avulla löydetään niin eksyneet koirat kuin mummot tai taksi löytää meidät tai me löydämme toivotun ravintolan, mutta metsävaratieto edesauttaa myös todella paljon ihan suurinta sektoriämme metsäsektoria. Tänään meillä oli seminaari metsätiedon hyödyntämisestä, ja oli ilo huomata, että koko sektori oli yhteisellä rintamalla, halusi edistää metsätiedon käyttöä, edistää digitalisaatiota ja edistää myöskin alustataloutta tälläkin sektorilla. Tulevaisuudessa robotisaatio ja kaikki se metsätieto auttaa meitä tekemään asioita tehokkaammin, taloudellisemmin ja entistä enemmän luontoa huomioon ottaen. Minulle oli yllätys, kun seminaarissa selvisi, että Syke ei anna avoimeksi tietoaan arvokkaista luontokohteista. Se mielestäni edesauttaisi sitä, [Puhemies: Aika!] että voisimme paremmin huolehtia niistä.

Punkt i protokollet PR 54/2018 rd

14.53 **Antti Lindtman sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kolme näkökulmaa tähän paikkatietojen tehokkaaseen ja turvalliseen hyödyntämiseen:

Ensinnäkin, kaiken pohjana on se, että pitää olla avointa dataa. Ja niin kuin edustaja Taimela puheenvuorossaan toi esiin, tämä lumipallo laitettiin liikkeelle viime hallituskaudella, ja on hyvä, että sitä nyt jatketaan.

Toinen huomio on se, että todella tarvitaan yhteiset rajapinnat, yhteiset standardit. Tässä vain semmoinen huomio, että tämä ilmiselvästi edellyttää uutta normistoa. Toivottavasti tämä ei joudu nyt sitten hallituksen normitalkoiden kohteeksi. Me näemme, että meillä on sellaisia normeja, joita tarvitaan, ja sitten on niitä, jotka ovat vähän heikompia, mutta kerralla ei kannata kaikkea tyrmätä.

Sitten kolmanneksi tämä yksityisyydensuoja: nyt kun Euroopan parlamentissa oli kuuluttavana Zuckerberg tästä Facebook-tilanteesta ja hän jätti vastaamatta siihen, miten suojataan kolmansien osapuolien tiedot, niin tämä on asia, jota on syytä pohtia, koska siellä saattaa olla tietoa ihmisistä, joilla ei edes ole Facebook-tiliä, ja mikäli näitä tietoja, esimerkiksi [Puhemies: Aika!] paikkatietoja, yhdistellään, niin miten olette tämän ottaneet huomioon?

14.54 **Markku Eestilä kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Valiokunnan puheenjohtaja Kalmari nosti täällä esille tämän metsävaratiedon ja sen tiedon, mikä liittyy siihen, ja olen itsekkin sitä mieltä, että julkisin varoin kerätyn tiedon pitää olla elinkeinoelämän hyödynnettävissä ja sen pitää tuottaa uutta liiketoimintaa. Ja metsävarojen suhteen erityisesti tämä kuutio.fi on lähtenyt hyvin käyntiin, ja metsäkauppa menee sitten niin sanotusti verkkoon. Mutta kysynkin ministeriltä: Mitenkä meidän pitäisi suhtautua siihen, että yhteiskunnassa saattaa olla tahoja, jotka käyttävät tätä tietoa ikään kuin väärin hyväkseen ja lähtevät omia tarkoituksia ajamaan sen tiedon perusteella, mikä on tarkoitettu hyödyttämään yhteiskuntaa? Ja jos ajatellaan näin, että jollain on joku metsäomaisuus ja yhtäkkiä huomaa olevansa julkisen keskustelun keskipisteessä ikään kuin suojelumielessä, vaikka mitään ei ole tapahtunut, ja se ikään kuin vaurioittaa tätä omaisuutta ja sen omistajaa, niin mitenkä, ministeri, olette ajatellut, pitäisikö näissä tapauksissa [Puhemies koputtaa] lainsäädäntöä kehittää niin, että myös voidaan tämä sanktioida?

14.55 **Ville Tavio ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kysyn ministeriltä: ymmärsinkö oikein, että nyt tässä paikkatietoseurannassa ja näissä järjestelmissä tullaan keskittymään siihen, että kuluttajat saavat hyötyä näistä applikaatioista ja yritykset saavat hyötyä tästä järjestelmästä ja sitten on tämä turvallisuuspuoli, eli esimerkiksi hätäkeskus voi hyödyntää näitä tulevia turvallisuuspaikkatietoja, eikä näitä paikkatietojärjestelmiä haluta käyttää ihmisten kyttämiseen tai esimerkiksi verotukseen, kun hallitus aikaisemmin on harkinnut sitäkin, että autoja pitäisi seurata ja kytätä, jotta niitä voitaisiin verottaa ajon mukaan siitä, miten paljon ne liikkuvat?

Myönnettäköön tähän loppuun kuitenkin, että vaikka vastustan kaikkea tuollaista henkilöiden seuraamista, niin se, että ulkoministeri Soiniin kiinnitettäisiin tällainen paikkatietolaite, olisi ihan mielenkiintoinen ajatus, koska silloin eduskuntakin voisi tietää, missä hän liikkuu, kun hän on täällä niin harvoin.

14.56 **Jyrki Kasvi vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Avoimessa yhteiskunnassa päätösten taustalla olevien tietomassojen on oltava vapaasti kaikkien käytettävissä, jotta kansalaiset voivat arvioida päätösten perusteita ja seurauksia. Sivuvaikutuksena on

Punkt i protokollet PR 54/2018 rd

tosiaan todettu myös kansantalouden hyötyvän, kun yritykset voivat vapaasti hyödyntää yhteisiä tietovarantoja. Tiedon merkitys julkisessa päätöksenteossa kasvaa jatkuvasti, samoin tiedon analysointiin käytettyjen algoritmien. Onkin olemassa riski, että vaikka tiedot olisivat avoimia, algoritmit pidetään suljettuina.

Otetaan esimerkiksi vaikka päätös pohjoismetron rakentamisesta. Sitä perusteltaisiin todennäköisesti simulaatiomalleilla metron vaikutuksista liikenteeseen ja kaupunkirakentamiseen. Jos näiden simulaatiomallien algoritmit olisivat suljettuja, jos poliitikot ja kansalaiset eivät voisi arvioida niiden toimintaa, päätös metron rakentamisesta ei olisikaan enää avoin ja vain simulaatiomallin ohjelmoijat voisivat arvioida sen perusteita. Siksi julkisen datan avaaminen ei riitä, [Puhemies koputtaa] vaan myös julkisten päätösten tekoon käytettävät algoritmit on avattava.

14.57 **Jari Myllykoski vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kysymyksestä ministerille on samaa sukua. Kun me olemme sitä mieltä, että julkisesti verovaroin tuotetun tiedon pitää olla yritysten käytettävissä, niin kysymys kuuluukin: kuinka sen datan, jolla tehdään liiketoimintaa, avoimuus edelleen on, onko se verovaroin tuotettu tieto edelleen toistenkin yritysten käytettävissä? Missä kulkee se rajapinta, että verovaroin tuotettu tieto, millä tehdään liiketoimintaa, ei olekaan enää toisten palvelutuottajien käytettävissä? Minun mielestäni se on kohtuutonta, jos eivät yritykset, jotka saavat verovaroin tiettyä dataa haltuunsa, pysty jakamaan sitä. Me olemme käyneet liikennevaliokunnassa keskustelua juuri siitä, että data pitää avata niin, että liikenteen osalta pystytään merkittävästi tuottamaan uusia palvelumuotoja. Nyt kysynkin ministeriltä: mitenkä [Puhemies koputtaa] tämä asia hoidetaan, että data edelleen on avointa?

14.59 **Mats Nylund r** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Jag vill understryka att det verkligen är viktigt att man får ortsnamnen, adresserna på båda språken.

Nyt kun me tiedämme, että uusi paikannimilaki on suunnittelun ja jopa valmistelun alla, onko syytä ottaa huomioon ja kytkeä nämä toisiinsa? Meillä on useita valtiollisia elimiä, joita maa- ja metsätalousministeriö voi käyttää hyödyksi tässä: meillä on oikeusministeriön kieli- ja demokratiyksikkö, meillä on Kotimaisten kielten keskus, lyhennettynä Kotus, meillä on kieliain neuvottelukunta. Teknisesti on varsin helppoa ratkaista tämä ongelma, että kaikki saavat paikkatiedot omalla kansalliskielellään. Se ei ole edes suuri kustannusero, mutta se pitäisi ottaa huomioon varhaisessa vaiheessa. — Kiitos.

15.00 **Peter Östman kd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On selvää, että me tarvitsemme yhteistä kansallista näkemystä paikkatiedon hyödyntämiseen tulevaisuudessa. Tätä tarkoitusta varten nyt julkaistu selonteko on äärimmäisen hyvä lähtökohta.

Edustaja Eestilä nosti puheenvuorossaan esille sen riskin, johon viittasin myös omassa ryhmäpuheenvuorossani. Nimittäin joitain viikkoja sitten uutisoitiin, että Yhdysvaltain pääkaupungissa Washingtonissa oli löytynyt matkapuhelimien salakuuntelulaitteita. Stingray-laitteiksi kutsutut salakuunteluasemat jäljittelevät matkapuhelimien tukiasemia, ja ne kalastelevat matkapuhelimien tunnistetietoja ja sijaintitietoja. Stingray-laitteita käyttävät eri maiden tiedustelupalvelut, mutta myös rikolliset. Kysyn ministeriltä: miten hallitus on vaurautunut tämäntyyppisiin riskeihin ja turvallisuusuhkiin?

Punkt i protokollet PR 54/2018 rd

15.01 **Lasse Hautala kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tämän valtioneuvoston paikkatietopoliittisen selonteon valmistelu alkoi jo syyskuussa 2016 eli lähes kaksi vuotta sitten. Maailma on mennyt paljon eteenpäin sinä aikana, ja kuten täällä monissa puheenvuoroissa on todettu, paikkatietoja hyödynnetään ja käytetään tänä päivänä kutakuinkin lähes kaikkialla. Mutta se, missä se on oikeastansa ihan johtava kehityssuunta, on tietysti puolustusvälineeteollisuus maailmalla, ja viittaa edustaja Östmanin täällä käyttämään puheenvuoroon siitä, minkälaisia seurantajärjestelmiä maailmalla on ja mitä käytetään, ja nimenomaan riskit ja turvallisuus nousevat vääjäämättä keskeisimmiksi kysymyksiksi paikkatietojen osalta. Kysynkin nyt ministeriltä ihan samaa kuin kollegatkin ovat kysyneet: miten nyt jatkossa tämä turvallisuusnäkökohta elää, kun tekniikka menee koko ajan eteenpäin?

15.02 **Merja Mäkisalo-Ropponen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Paikkatietopoliittinen selonteko on aiheellinen ja ajankohtainen, sillä liian usein teknologian kehittyessä lainsäädäntö ei pysykään tämän kehityksen mukana. Edelläkävijyys tässä asiassa on Suomelle tärkeää, mutta samalla on pidettävä huolta siitä, että lainsäädäntö on ajan tasalla ja turvaa kansalaisten oikeudet ja tiedon turvallisen hyödyntämisen.

Tämä selonteko on ilmeisesti tulossa tulevaisuusvaliokuntaan lausunnonle, ja me tulemme peilaamaan tätä selontekoa Suomen sata uutta mahdollisuutta -raporttiin radikaaleista teknologioista, johon tällä selonteolla on useita liittymäkohtia. Tästä ihan esimerkkinä mainittakoon liikenteen automatisoituminen, joka teknologiaraportissa on yksi keskeinen teema. Sehän edellyttää riittävää paikkatietoa. Ihan mielenkiinnolla odotan käsittelyä myöskin tulevaisuusvaliokunnassa tämän asian tiimoilta.

15.03 **Satu Hassi vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On hyvä, että tämä hallitus jatkaa avoimen datan linjalla edellisen hallituksen jalanjäljissä. Vielä silloin, kun EU:n INSPIRE-direktiiviä säädettiin, Suomen valtiovarainministeriössä oli toinen ääni kellossa. Esimerkiksi Ilmatieteen laitos oli huolissaan siitä, että valtiovarainministeriö vaatii laitosta hankkimaan tuloja dataa myymällä, mutta kuitenkin sitten INSPIRE-direktiivin neuvotteluissa vaadittiin datan avoimuutta.

Mutta varmasti käytännön säädöstyössä kinkkisin asia on se, miten ratkaistaan se, että yhtä aikaa tieto on pääsääntöisesti avointa ja toisaalta sitten taataan yksityisyydensuoja, ja tässä hyvänä taustatukena on EU:n tietosuoja-asetus, joka tosiaan huomenna astuu voimaan. Korostaisin siinäkin poliittisen valinnan merkitystä. Sitä työtähän Euroopan parlamentissa johti vihreä saksalainen meppi Jan Philipp Albrecht.

15.04 **Juha Pylväs kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Paikkatietoonhan liittyy erittäin paljon myönteisiä ja hyviä sovellutuksia, ja vain taivas on käytännössä rajana siinä, miten tätä paikkatietoa voidaan hyvään hyödyntää. Muun muassa vanhustenhoidossa ajoreitin optimointiin, jolloin tämä liikkuminen jää mahdollisimman vähiin ja hoitokohde jää mahdollisimman suurelle ajalle, erittäin hyvä keino. Toinen tärkeä asia, mikä on täällä jo tullut esille, on tämä metsien inventointi, johon saadaan tiedot metsästä. Samoiten hakkuukone pystyy keräämään omat tiedot siitä metsien inventoinnista. Logistiikassa saadaan tiestön kunto selville ajoneuvoihin asennettavien sensorien kautta.

Punkt i protokollet PR 54/2018 rd

Kysymykseni ministerille kuuluukin nyt: Kun tätä tietoa kerätään eri paikoista logistiikkaa myöten, miten yksilön turva säilyy tässä järjestelmässä? Miten me pystymme myös yksilön aseman turvaamaan tässä yhtiöitten keräämässä tiedossa?

15.05 Hanna Sarkkinen vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tuttu metsänomistaja kertoi, että hän on saanut lukuisia tarjouksia metsien ostajaehdokkailta paikkatie-tojen perusteella mutta ei yhtään tarjousta metsän suojeluun tai monimuotoisuuteen liittyvistä asioista. Tämä kertoo siitä, että metsänhoidossa on ympäristönsuojelun näkökulmas-ta vielä paljon hyödyntämätöntä potentiaalia siinä, mitä paikkatiedon avulla voitaisiin tehdä, ja tähän olisi syytä myös Suomessa tarttua. On hyvä, että tätä hyödynnetään metsäta-loudessa, mutta myös tässä luonnonsuojelupuolella tarvittaisiin eteenpäinmenoa.

Arvoisa puhemies! Kysymykseni oikeastaan kuuluisi: miten me voisimme edistää paik-katiedon hyödyntämistä päätöksenteossa entistä enemmän ja erityisesti kuntatasolla, tule-vaaisuudessa maakuntatasolla ja miksei myös eduskuntatasolla? Esimerkiksi palveluverk-kopäätöksissä, ekologisessa yhdyskuntasuunnittelussa ja kuljetuspalveluiden optimoinnis-sa kuntatasolla olisi paljon potentiaalia, missä paikkatiedon hyödyntämisellä saataisiin kustannustehokkuutta, parempia palveluita ja päästövähennyksiä. Mutta ehkä tietoisuutta ja osaamista ei varsinkaan paikallistasolla ole vielä riittävästi.

15.06 Anne Kalmari kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! On juuri näin, kuten edustaja Sarkkinen tuossa totesi. Sieltä luonnonhoidon puolelta ei juuri yhtey-denottoja tule, koska Syke ei anna näitä tietoja avoimeksi. Mielestäni meidän tulisi kyllä huolehtia myös tämä asia maaliin. On aika iso merkitys metsien monimuotoisuuden kan-nalta, että näitä tietoja voidaan sitten jatkossa käyttää, että nimenomaan edes metsänomis-taja itse saisi tietää, mitä siellä hänen metsissään on. Onhan se kestävä lähtökohta, jos sinun pitäisi suojella jotakin, jonka olemassaolosta et edes tiedä.

Yksityisyyden suoja tulee toki monissa asioissa vastaan, ja mekin pohdimme valiokun-nassa juuri tätä tietosuojalainsäädäntöä. Pohdin sitä, pitäisikö tässä yhdistää kolmen M:n kohdalla koko sektori vähän samantyyppiseksi kuin se on tuolla maatalouspuolella. Siellä-hän voi itse määritellä tietojen luovutuksen.

15.07 Katja Taimela sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Niin kuin tässä keskustelussa on käynyt ilmi, yksi paikkatiedon kehittymisestä hyötyvistä sektoreista on ehdottomasti liikenne. Suomi on panostanut liikenteen digitalisaatioon ja uusien palvelui-den edistämiseen. Paikkatiedon kehittyminen on yksi tärkeä työkalu näiden palveluiden edistämiseksi, oli kyse sitten autonomisesta liikenteestä tai erilaisten kuljetusten optimoin-nista niin taloudellisten kuin ympäristövaikutustenkin osalta.

Päätäjänä emme pysty ennustamaan käyttösovelluksia, mutta voimme yrittää luoda edellytyksiä niiden luomiselle. Tiedon jakaminen avoimesti on yksi tämän kehityksen kul-makivistä. Siksi kysynkin ministeriltä: miten Suomi varmistaa riittävät resurssit tietova-rantojen kehittämiseen sekä toisaalta syventää yhteistyötä viranomaisten, korkeakoulujen sekä yrityselämän kanssa niiden kehittämiseksi ja hyödyntämiseksi? Muuten me emme saa tästä irti kaikkia niitä hyötyjä, joita me olemme ajatelleet.

15.08 Johanna Karimäki vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Julkisesti tuo-tetun tiedon avoimuus on todella tärkeää. Monien yritysten ja ihmistenkin kannalta voi eri-

Punkt i protokollet PR 54/2018 rd

laisia tietovarantoja yhdistelemällä saada vaikka mitä uusia mielikuvituksellisia palveluita erityisesti liikkumiseen.

Tässä on käytetty paljon hyviä puheenvuoroja siitä, mitä meidän Suomessa tarvitsee vielä tehdä kehittääksemme parempaa tulevaisuutta, kuten edustaja Taimela tuossa vieressä. Espoon kaupunki jakaa omalta osaltaan avointa dataa yhteistyössä pääkaupunkiseudun muiden kuntien kanssa, ja Suomessa on paljon erilaisia julkisia toimijoita, joilla on avointa dataa jaettavaksi. Varmasti olisi tärkeää se, että menetelmät olisivat yhtenäisiä ja että yhteistyö muun muassa tutkimukseen ja korkeakouluihin olisi hyvällä tolalla. Kysyisin ministeriltä: miten on ajateltu edistää sitä, että olisi tällaisia yhteisiä alustoja ja yhteistoimintaa muun muassa kaupunkien välillä?

15.10 Markku Pakkanen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Paikkatietoselonteko on tärkeä ja aiheellinen. Sitä tarvitaan Suomessa erityisesti osoitetietojen tunnistamiseksi ja paikannuksen tekemiseksi, ja turvallisuusviranomaiset — poliisi, palokunta, ambulanssit — kaipaavat tätä tietoa. Tämä on jo tälläkin hetkellä kohtuullisen hyvällä tasolla Suomessa, mutta edelleen tässä on varmaan parantamisen varaa. Yksi hyvä esimerkki tästä on suomalainen taksi, joka on jo yli 30 vuotta perustunut turvallisuuskäytännöstä tähän paikkatietoon. Autoissa on ollut niin sanottu turvakytinjärjestelmä, ja se on paikallistanut aina, kun se auto on joutunut haasteelliseen tilanteeseen.

Täällä on puhuttu kaikenlaisen tiedon avoimeksi saamisesta, ja se on tietenkin tärkeä ja hyvä tavoite, mutta avoimuuden ja yksityisyydensuojan turvaamisessa on ehkä se tämän lain haasteellisin kohta. Tätä tietoahan on sitten mahdollisuus myös väärinkäyttää. Rikolliset ovat näissä asioissa yleensä aika nohevia, ja se on mielestäni sellainen asia, mikä tässä valmisteluvaiheessa selonteossa täytyy ottaa erityisen hyvin huomioon.

15.11 Matti Semi vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tämä paikkatietoasia on erittäin hyvä juttu, kun miettii esimerkiksi metsäteollisuutta. Kun moto menee metsään ja rupeaa tekemään aukkoa, niin kyllähän sen pitää tietää, kenen metsästä se hakkaa puunsa, ettei tule vikapaikasta otettua niitä. Näitä virheitähän joskus aikaisemmin on sattunut.

Mutta sitten semmoinen probleema, mihinkä olen törmännyt poliisien osalta, on prepaid-liittymien paikantaminen ja niitten kautta tulevien häiriösoittojen ja häiriötekijöiden selvittäminen. Se on jäänyt puutteelliseksi jollakin tavalla, niin että ei tarkkaa paikannusta saada aikaan. Olen miettinyt, onko tähän pulmaan joitakin ratkaisuja, etteivät ne mene sitten liikaa henkilötietojen selvityksen alle.

15.12 Hannu Hoskonen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Paikkatietojärjestelmä on varmasti ihmisten kannalta erittäin hyödyllinen ja tulevaisuuden mahdollisuus muun muassa liiketoiminnan lisäämisessä. Pitää muistaa kuitenkin se, että se on omalla laillaan myös pieni uhka ihmisen yksityisyyden kannalta. Se avaa mahdollisuuden ihmisen paikantamiseen milloin vain. Jos hänellä sattuu vaikka älykännykkä olemaan mukana, niin maailman helpoin homma on kuulemma ammattilaiselle tietää, missä ihminen kulkee. Ja sitten kun kehittyä tämä tekoäly, jota nykyisin kuumeisesti tiedemiehet tuolla työpöytänsä ääressä kehittävät, se avaa vielä valtavampia mahdollisuuksia ihmisten yksityiselämän seurantaan.

Punkt i protokollet PR 54/2018 rd

Aikanaan kun nuoret kirjoittelivat päiväkirjoihin merkintöjä, niin sitä päiväkirjaa var-
tioitiin. Se pantiin lukittujen ovien taakse, eivätkä edes omat vanhemmat saaneet siihen
koskea. Nyt kaikki kirjoitetaan Facebookiin ja halutaan, että koko maailma sen lukee. Eli
kyllä maailma on muuttunut paljon, mutta tässä asiassa on syytä muistaa se, että kun näitä
paikkatietojärjestelmiä kehitetään, niin niiden hyödyt ovat varmaan suuret, mutta myös
niihin haittoihin kannattaa kiinnittää huomiota, koska myös ne ovat erittäin suuret.

15.13 Olli-Poika Parviainen vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies!
Tämä on tärkeä selonteko, ja toivon, että kun tämä työ jatkuu tekoäly- ja tietopolitiikkase-
lontekojen muodossa, niin esimerkiksi edustaja Kasvin esille nostamaan algoritmikysy-
mykseen kiinnitettäisiin siellä huomiota.

Kun puhumme paikkatiedoista, niin monet puheenvuorot ovat todistaneet, että niillä on
paljon potentiaalia, mutta niihin liittyy toki myös kysymyksiä, joita meidän täytyy käsitel-
lä turvaten ihmisten oikeus yksityisyyteen. Toisaalta me voimme saada aikaan myös pal-
jon uutta liiketoimintaa ja niin edelleen.

Nostaisin vielä erikseen esiin sen, että kysymys on myös ylikansallisesta asiasta, eli mei-
dän kannattaa Euroopan unionin tasolla edistää sellaisia ratkaisuja, jotka ovat meille hyö-
dyllisiä, kuten esimerkiksi Galileo-paikannusjärjestelmää. Olemme tällä hetkellä varsin
riippuvaisia amerikkalaisesta GPS-järjestelmästä, ja siihen liittyy tietenkin omat haasteen-
sa ja kysymyksensä.

Kysyisin ministeriltä vielä erikseen: oletteko käynyt viime aikoina EU-tasolla keskuste-
luja siitä, olisiko jonkinlaista yhteistyötä paikkatietopolitiikassa mahdollista tehdä?

15.14 Merja Mäkisalo-Ropponen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Toistu-
va ja jatkuva huoleni, ei siis vain tähän selontekoon liittyen mutta myös tähän selontekoon
liittyen, on kansalaisten yhdenvertaisuus. Tässäkin selonteossa korostetaan, että tarkoitus
on tuottaa kansalaisille parempia palveluita ja paikkatieto tulee olemaan digitaalisessa, ko-
neluettavassa muodossa. Meillä on kuitenkin tällä hetkellä noin miljoona kansalaista, jot-
ka eivät pysty, osaa tai voi käyttää digitaalisia palveluita. Miten heidän yhdenvertaiset pal-
velunsa tulevaisuudessa aiotaan turvata ja toisaalta miten turvataan digitaalisten palvelui-
den esteettömyys ja saavutettavuus? Toivottavasti nämä asiat huomioidaan riittävän hyvin
ihan alusta alkaen.

15.15 Jari Myllykoski vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tärkeä ja
kannatettava asia, mitä selonteossa on tuotu esille. Tulee nyt mieleen vaikka liikenne- ja
viestintävaliokunnan yksityistieläkökonaisuus, missä se paikkatieto olisi todella tärkeä,
niin että voitaisiin paikallisesti toimia niin kuin kuuluisi toimia, niin että jokainen tieosa-
kas on tavoitettavissa. Mutta missä kulkee sitten se yksityisen raja?

Toistan tavallaan edustaja Pylvään kautta kysymykseni siitä, että kun avoimen datan
kautta tuleva liiketoiminta mahdollistuu vaikkapa juuri siinä metsäkoneessa, joka tuottaa
dataa mielettömät määrät, onko niin, että sen pitää olla edelleen avointa? Tai jos tuotetaan
tähän datamassaan lisää dataa yksityisen toimijan osalta, niin missä kulkee se korvauskäy-
täntö, kun joku on liiketaloudellisesti liikkeellä — onko se sille bisnestä vai vain pelkkä
tiedon tuottaminen?

Punkt i protokollet PR 54/2018 rd

Toinen varapuhemies Tuula Haatainen: Vastauspuheenvuoro ministerille, riittääkö 3 minuuttia?

15.16 Maa- ja metsätalousministeri Jari Leppä: Rouva puhemies! Kiitoksia erinomaisesta debatista. Huomaan, että edustajakollegoilla on valtavasti tietoa tästä asiasta. Täällä tuli niin yksityiskohtaisia kysymyksiä, että en millään pysty vastaamaan kaikkiin asioihin, mutta yritämme toimittaa tietoja sitten, kun niitä selville saadaan.

Muutama huomio:

Jos lähdetään siitä liikkeelle, mitä moni teistä kysyi, eli missä menee se raja, jossa se hyöty ja haittaa kohtaavat: ne ovat niitä yksityiskohtia, jotka sitten kun lainsäädäntöä tehdään, säädöksiä rakennetaan, pitää meidän määritellä, millä kohdalla se menee, jotta yksityisyydensuoja säilyy mutta toisaalta liiketoimintamahdollisuudet, palveluiden parantamismahdollisuudet, ympäristönäkökulmien parantaminen, mikä tuli monessa puheenvuorossa myöskin esille, pystytään parhaalla mahdollisella tavalla huomioon ottamaan ja saamaan se hyöty irti ja auki digitaalisista mahdollisuuksista. Se on päivänselvä asia. Aina joku yrittää käyttää asioita väärin. Olivat sitten digitaaliset asiat tai mitkä tahansa manuaaliset asiat kysymyksessä, aina niitä joku yrittää käyttää väärin, ja siksi meillä täytyy myöskin olla mahdollisuudet tämän kaiken torjumiseen.

Tuo algoritmien avaamisasia on myöskin tällainen yksityiskohta, joka täytyy kyllä tarkkaan miettiä, miten se määritellään, miten siinä toimitaan, minkälainen säädöspohja siihen rakennetaan. Minulla ei tässä vaiheessa vastausta siihen ole, ja siksi on tärkeää, niin kuin tuossa omassa varsinaisessa puheenvuorossani totesin, ja toivon sitä, että valiokunnat nyt huolella ottavat asian esille, sekä nämä uhkat että mahdollisuudet, ja niistä tulee mahdollisimman selkeät mietinnöt meille, jotta se jatkovalmistelu tämän hallituksen aikana ja seuraavien hallitusten aikana on sitten mahdollista tehdä ja meillä on hyvät näkökulmat näihin mahdollisuuksiin ja riskeihin.

Tärkeä havainto on myös se, millä tavalla varmistetaan yhdenvertaiset palvelut. Se on ehdottomasti tärkeä havainto tämän asian osalta.

Sitten, puhemies, lopuksi yksi kohta vielä, joka koskee tätä yhteistyötä sekä kuntien, kaupunkien että yritysten osalta. Tietoa siis on, mutta se on hajallaan. Se ei ole yhteensopivaa, järjestelmät eivät ole yhteensopivia, ja siksi me tarvitsemme näiden koontia, jotta me pystymme vastaamaan siihen, että nämä asiat ovat meidän omissa käsissämme, etteivät ne ole jostakin ulkopuolelta globaalilta taholta tulevien tahojen käsittelyssä, meille kriittiset, tärkeät asiat, tärkeät tiedot, tärkeät mahdollisuudet. Sen vuoksi me tarvitsemme, niin kuin tässä selonteossa hyvin kuvataan, myös julkisen puolen, julkisen hallinnon yhteistyön tiivistämistä tältä osin. On hyvä havaita, että kaikki eduskuntaryhmät olivat myöskin samaa mieltä, että tässä meillä on paljon tehtävää. Erinomaisen hyvä debatti. Tästä on paljon hyötyä valmistelussa, mutta myöskin sitten odotan mielenkiinnolla, kun tämä mietintö valmistuu, mitä kaikkia havaintoja valiokunnat ovat siitä tehneet.

Toinen varapuhemies Tuula Haatainen: Mennään puhujalistaan.

15.20 Merja Mäkisalo-Ropponen sd: Arvoisa puhemies! Kuten täällä hyvässä keskustelussa on tullut esille, tämä selonteko on erittäin ajankohtainen ja tarpeellinen. Itse uskon tästä asiasta olevan huomattavasti enemmän hyötyjä kuin haittoja, kunhan nämä mahdolliset uhkat tiedostetaan ja tehdään kaikki niiden uhkien torjumiseksi.

Punkt i protokollet PR 54/2018 rd

Kaksi isoa asiaa tässä kokonaisuudessa ovat turvallisuus ja tietoturva.

Ensinnäkin on kysyttävä, onko turvallisuus, esimerkiksi kyberturvallisuus, huomioitu riittävästi: onko riskiä siitä, että tiedot joutuvat väärin käsiin. Toisaalta jos turvallisuutta ajatellaan toisesta näkökulmasta, niin sisäisen turvallisuuden kannaltahan paikkatiedot ovat äärettömän tärkeitä, sillä jatkossa entistä paremmin pelkän osoitteen lisäksi esimerkiksi pelastusviranomaiset saavat tarkempaa tietoa kohteesta ja siitä, miten sinne helpoiten päästään.

Turvallisuuden lisäksi tärkeä kysymys — se toinen tärkeä kysymys — on kansalaisten tietoturva. Sivulla 7 tässä selonteossa sanotaan, että visiona on, että henkilötietojen suoja ja kokonaisturvallisuus huomioidaan siten, että tiedon käytöstä ja hyödyntämisestä ei muodostu uhkaa kansalliselle turvallisuudelle eikä myöskään yksilöille. Tärkeä kysymys on, miten tämä varmistetaan ja millaisia muutostarpeita tähän liittyy sekä kansallisesti että EU-tasolla ja myöskin globaalisti.

Edustaja Sarkkinen toi omassa puheenvuorossaan minusta hyvin esille sen, että kansalaisia on myös koulutettava nykyistä paremmin omasta tietoturvasta huolehtimiseen. Tässä on myöskin kansalaisilla oltava se oma vastuu. Tähän liittyy oleellisesti myöskin se, että jokaisella kansalaisella on oikeus tietää, mitä tietoa hänestä kerätään ja mihin sitä käytetään, ja tämän tiedon pitää olla myöskin helposti kaikkien saatavilla.

15.22 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa rouva puhemies! Paikkatietojärjestelmät ovat tämän päivän nykyaikaa. Kaikkihan alkoi silloin aikanaan sotilassovelluksista, kun näitä vaakoilujärjestelmiä kehiteltiin ja sitten luotiin järjestelmät, joilla pystyttiin se naapurin mahdollinen tuhottava kohde paikantamaan mahdollisimman nopeasti. Mitä tulee sitten tämän päivän nykyaikaiseen paikkatietoteknologiaan, niin sehän on meillä jokaisella suomalaisella arkipäivää tänä päivänä. Omistamalla kännykän voi päästä tietoihin käsiksi, vaikka karttaan, ihan missä vain, milloin vain, tai ajamalla autolla navigaattori toimii erehtymättömän varmasti, kunhan on sen osoitteen kirjoittanut oikein, ettei lähde menemään ihan väärään suuntaan.

Mahdollisuudet ovat rajattomat, mutta toimiakseen tämä paikkatietojärjestelmä kuitenkin vaatii pari päivää sitten tässä salissa keskusteltua nopeaa laajakaistaverkkoa koko Suomeen, koska ne tiedot, mitkä liikkuvat kännyköistä esimerkiksi internetin suuntaan, vaativat, että linkkimastojen välillä on valokuituyhteys. Jos valokuituyhteyttä ei saada koko maan kattavaksi, niin osa suomalaisista jää armotta sen nopean paikkatietojärjestelmän ulkopuolelle. Ja kun katsotaan tämän päivän kehitystä, sehän on viemässä väijäämättä tekoälyn suuntaan, elikkä yhä nopeampia tietokoneita kehitetään ja systeemit pelaavat yhä paremmin. Mutta sekin, että se palvelisi kansalaisia, vaatii nopean laajakaistaverkon koko maahan. Sen takia tässä talossa pitää vihdoinkin ja viimein ymmärtää se, että meidän on saatava koko maan kattava valokuituverkko kuntoon. Pelkillä langattomilla yhteyksillä maaseutuolosuhteissa ei pärjää, ja se on tietenkin myös sitten näille verkon yhteydessä toimiville yrityksille, erilaisille toimijoille aivan välttämättömyys. Jos ei esimerkiksi saada valokuituverkkoa koko maahan ulottumaan, pankkiyhteydet ja yritysten erilaiset valtavan suuret tietojärjestelmät ovat aika paljon torsoja ennen kuin tämä asia pannaan kuntoon.

Toinen asia, mikä herättää myös huolta, on tämän talon käsittelyssä oleva tiedustelulaki. Kun meidän tietojamme tuolla tietoverkoissa seurataan tällä hetkellä hyvin aktiivisesti, niin yksityisten henkilöiden, yritysten kuin myös poliittisten päättäjien, niin meillä nykyinen voimassa oleva tiedustelulakihan ei salli, että meidän tietoturvallisuudestamme hu-

Punkt i protokollet PR 54/2018 rd

lehtivilla viranomaisilla, esimerkiksi suojelupoliisilla, on mitään asiaa meidän suomalaisiin tietoverkkoihin, mutta ulkomaiset tiedustelijat saavat siellä melskata mielensä mukaan. Elikkä tämä asia on meidän laitettava kuntoon. Minkä takia se on tärkeää? Sen takia, että näistä tietoverkoista voidaan paljastaa sitten ne viimeisimmät haittaohjelmat ja viimeisimmät virukset, jotka voidaan torjua. Yhtäkään virusta tai haittaohjelmaa ei voi torjua ennen kuin se on paljastettu, mikä se on. Jokainen tietää, että jokaisessa tietokoneessa käytännöllisesti katsoen aina on ollut joku virus tai haittaohjelma, ja pahimmillaan, kun ottaa koneen haltuun, silloin sitä ollaan ihmeissään, että mitä tehdään, kun kone toimii välillisesti jonkun toisen järjestelmän osana. Tämän takia nämä tiedustelulait pitää saada kuntoon, jotta saadaan tämä virusasia vähän parempaan kuntoon. Esimerkiksi yritysten teollisuusvakoilu tänä päivänä onnistuu tietoverkkojen kautta vallan erinomaisesti.

Yksityisen ihmisen kannalta palo- ja pelastustoimella on erittäin suuri merkitys silloin, kun on hätä. Kun paikkatietojärjestelmä toimii, niin ihminen löytyy kovin helposti ja saa hetkessä avun. Esimerkiksi metsään eksynyt ihminen, jos hänellä on se 112-sovellus puhelimessaan, löytyy varmasti ja nopeasti. Jos tilanne on vaikea, tarvitaan vaikka helikopterin apua, noutoapua, niin sekin järjestyy. Eli sen takia tämä paikkatietojärjestelmä on äärimmäisen tärkeä.

Oma kokemukseni paikkatietojärjestelmästä oli viime kesältä: Kun yksi kesämökkitonin pyykki oli hävyksissä, niin erehdyin soittamaan yhdelle tuttavalleni, joka sattuu olemaan maanmittaustoimiston palveluksessa, ja hän sanoi, että kun hän siitä ajaa ensi viikolla ohi, niin hän katsoo sen. Tarkat digitaaliset tiedot löytyivät, ja sentin tarkkuudella pyykki löytyi hetkessä. Elikkä kaikki meidän tietojärjestelmämme alkavat perustua tähän digitaalitekniikkaan, mikä luo valtavia mahdollisuuksia yrityksille mutta myös uhkatekijöitä. Yksityisyys on häviämässä. Sen takia toivon, että näissä asioissa Suomen eduskunta pysyy ajan tasalla ja nimenomaan niin, että kun esimerkiksi esineiden internet on tulossa — joku meistä ajattelee, että onko sillä nyt niin väliä, saanko minä sen kahvinkeitin päälle oikealla hetkellä vai enkö saa tai voiko katsoa jääkaapista, mitä tavaroita siellä on, netin välityksellä — niin sehän johtaa siihen, että silloin avaamme avoimen väylän myös niille, jotka tulevat meidän koteihimme vierailulle meidän tietämättämme elikkä erilaisille vakoi- luohjelmille. Esineiden internet ei varmaan kunnolla palomureja tunne eikä muitakaan virustorjuntaohjelmia, niin että näihin kannattaa kiinnittää huomiota.

Rouva puhemies! Toivon tässä puheenvuoroni lopuksi, että todellakin tämä tiedustelulaki saadaan ajan tasalle tässä maassa, että päästään aidosti kiinni näihin isoihin viruksiin ja haittaohjelmiin, koska ilman sitä olemme isossa pulassa.

15.27 Lasse Hautala kesk: Arvoisa rouva puhemies! Tämä lähetekeskustelu on osoittanut sen, että tämä valtioneuvoston paikkatietopoliittinen selonteko tulisi käsitellä kutakuinkin kaikissa valiokunnissa, koska niin paljon yhteenliittymiä eri valiokuntien osalta tähän liittyy.

Ensinnäkin jo tällä hetkellä yritykset hyötyvät hyvin kattavasti paikkatietojärjestelmistä. Olemme täällä tänään kuulleet hyödyistä metsätaloudelle: tiedot sitä kautta metsistä, hakkuista, puuerien noutopaikoista ja niin edelleen. Maatalouden osalta teknologinen kehitys menee kovaa vauhtia eteenpäin, ja siellä koneiden hallintaankin liittyvät jo hyvin pitkälti nämä paikkatietojärjestelmät. Viranomaistarpeet ovat hyvin keskeisessä osassa paikkatietojen hyödyntämisessä, ja niillä on jo tällä hetkellä käytössä paljon erilaisia ohjelmia, joiden kautta näitä paikkatietoja voidaan hyödyntää. Muun muassa yhdyskuntasuunnittelu

Punkt i protokollet PR 54/2018 rd

on yksi keskeisimpiä paikkatietojärjestelmien hyödyntäjiä. Myös poliisille paikkatietojärjestelmät ovat äärimmäisen tärkeitä, ja kuten hyvin tiedämme, rikosten selvittelyssä se on ihan keskeinen tieto tänä päivänä. Myöskin erilaiset liikennesovellukset pohjautuvat tällä hetkellä merkittävässä määrin paikkatietoihin. Sote-asiat ovat meillä täällä eduskunnassa käsittelyssä, ja myöskään ne osa-alueet eivät jää osattomiksi paikkatietoasioista. Niiden kehittyminen myöskin jatkossa on pitkälti kiinni paikkatietojen hyödyntämisestä. Eli voidaan todeta, että paikkatietojärjestelmät lisäävät monien toimialojen tehokkuutta.

Kansalaiset älypuhelimien kautta vastaavat hyvin pitkälti siitä, miten he ovat identifioineet omat laitteensa, niiden tunnistettavuudesta. Me voimme laittaa ohjelmia noihin laitteisiin, jolloin voimme hyödyntää yhä paremmin esimerkiksi kaupallisia palveluja, ravintoloiden palveluja, erilaisia tarjouksia ja niin edelleen. Mutta niistä ja niiden saannista vastaavat tietysti asiakkaat itse.

Nyt kun tämä selonteko menee valiokuntakäsittelyyn, on tärkeää, että kiinnitetään huomiota sitten näiden järjestelmien haavoittuvuuteen ja sitä kautta turvallisuuskysymyksiin, jotka väijäämättä liittyvät näihin paikkatietoasioihin.

15.30 Markku Pakkanen kesk: Arvoisa rouva puhemies! Paikkatietoihin liittyvät asiat ovat tärkeitä, ja erityisesti liikenne on tulevaisuudessa semmoinen osa-alue, missä paikkatiedoilla on suuri merkitys. Jo tänä päivänä on syytä muistaa, että meitä suomalaisia ihmisiä ja liikennettä seurataan joka päivä. Autoista tiedetään niiden liikkuminen jo tänä päivänä. Missä kuljettajat ovat, tiedetään, kun on kännykät taskussa, mutta auto sinällänsä jo on semmoinen tiedonlähde, että se kerää valtavan määrän tänä päivänä tietoja. Kun viedään auto huoltoliikkeeseen, tiedetään, kuinka paljon autolla on ajettu, ja se varmaan pystytään paikallistamaan, ja tiedetään, kuinka kauan se on ollut tyhjäkäynnillä, ja niin edelleen ja niin edelleen. Elikkä paikkatietoja, tätä tietoa, kerätään valtavasti jo tänä päivänä.

Tiedustelulaki on täällä eduskunnassa ollut käsittelyssä, ja sekin perustuu tähän paikkatietoon monta kertaa. Itse koen, että on tärkeää, että tiedustelussa ja yleensä tietoa on saatavissa. Sillä pystytään tulevaisuudessa entistä paremmin estämään vaarallisia tilanteita. Tällainen tiedonkäyttö tulee mielestäni viranomaisille helpommaksi tulevaisuudessa, ja sitä pitää helpottaa myös tämän paikkatietolain puitteissa.

Kun kaikki tieto on avointa ja sitä tietoa kaikki käyttävät, tietenkin jos viranomaisten tietoa sitten kerätään, sen pitää olla ilmaista meille käyttäjille. Mutta se kysymys on sitten sillä lailla haasteellinen, että missä menee se yksityisyyden suojan raja, ja uskon, että kun tämä selonteko saadaan valmiiksi, joudutaan pohtimaan asiaa hyvin monelta kannalta. Ja tässä asiassa itse en ainakaan ole turhan naiivi: se on lähes mahdoton rajanveto, mihin se avoimen tiedon ja yksityisyyden suojan raja vedetään, ja tuskin siihen ihan tarkkaa määritelmää pystytään laittamaan.

Väärinkäytöksen estämisestä täällä on myös puhuttu, ja myös se on tärkeää tietää, että näitä tullaan väärinkäyttämään. Se on aivan selvä asia. Koen, että tässä yksilön tietosuojassa ja yksilöön perustuvassa tiedossa ainoa, mihin voi luottaa, on sellainen luottamus siihen, että sitä tietoa käytetään oikein. Se on lainsäätäjien ja muitten lähes mahdoton tehtävä lainsäädäntöteitse estää, että tätä kerättyä tietoa ei kukaan koskaan käyttäisi väärin ja meitä toisia ihmisiä vastaan. Siinä mielessä tämä tavoite kaikenlaisen tiedon saamisesta avoimeksi, niin hyvä kuin se onkin, sisältää myös sen riskin, että se kaikenlainen tieto on sitten meidän kaikkien käytössä niin hyvässä kuin pahassa.

Punkt i protokollet PR 54/2018 rd

15.33 **Veera Ruoho kok:** Arvoisa puhemies! Kiitos taas edustajakollegoille, aivan erinomaisia puheenvuoroja ja pohdintaa tärkeästä aiheesta. Tämä valtioneuvoston paikkatietopoliittinen selonteko on oikein hyvä, ja näin poliisitaustaisena luonnollisesti kansallisen kokonaisturvallisuuden näkökulma selonteossa miellyttää.

Minä olin itse Afrikassa kaksi vuotta, ja minulla oli mukana GPS-laite ja aurinkoakkulaturi sitä varten. Niissä olosuhteissa, kun yksi habuub elikkä hiekkamyrsky peittää tien, se on kyllä ihan välttämättömyys. Toki täytyy myöntää, että tuli siellä sitten mitattua, kuinka monta kilometriä oli kotipihasta sinne kaukaiselle Darfurin alueelle.

Tässä selonteossa on eritelty kehitystarpeita ja -haasteita, ja pidän erittäin hyvänä, että siinä on esitetty myös ratkaisuehdotuksia. Kuten täälläkin on tullut ilmi keskusteluissa, tiedon väärinkäytön uhka on monin tavoin konkretisoitumassa. On myös mahdollista, että lainsäädäntö rajaisi paikkatietojen avointa käyttöä. Ratkaisuna selonteossa nähdään turvallisuusasioiden huolellinen huomioon ottaminen lainsäädäntöä kehitettäessä ja määriteltäessä tietojen käyttöoikeuksia. Tämä on juuri sitä, mitä täällä tänään on jo alettu pohtimaan.

Arvoisa puhemies! Paikkatietoja käytetään kaikkialla yhteiskunnassa, ja täällä on tullut esiin oikein hyviä esimerkkejä siitä, missä niitä käytetään ja miten paikkatietojen käyttöä voi edelleen edistää. Henkilötietosuojan ja julkisuusperiaatteen välimaastossa olen itsekin pohtinut arkista asiaa, joka koskettaa varsinkin niitä ihmisiä, joiden oma lapsi tai lemmikkieläin on hetkenkin ollut kateissa. Usein noissa tilanteissa ihmiset, vanhemmat ja sukulaiset, todellakin toivovat, että olisipa lapsella — jollei sitä matkapuhelinta ole vielä pienellä lapsella mukana tai olemassakaan — jonkunlainen siru siellä ihon alla, että pystyttäisiin välittömästi paikantamaan, missä tämä kadonnut ihminen on. Lemmikkieläimillähän on tällä hetkellä jo niitä mikrosiruja, mitä laitetaan, ja silloin löydettyäessä pystytään tunnistamaan ja tiedot näistä omistajista saadaan selville. Nämä tämmöiset GPS-paikannuslaitteet eivät ole kovinkaan kalliita mielestäni. Toki täytyy aina miettiä sitä, että se on köyhemmille ihmisille kyllä iso raha sekin, kun sellaisen hommaa. Ne voi sujauttaa kätevästi lapsen taskuun tai vaikka ommella sinne jonnekin sauman sisään. Tosin niissäkään — itse olen kiinnostunut tuosta aiheesta — se akun käyttöikä ei nyt niin kummoinen ole. Sen kontrollointi, että se varmasti on voimassa, on oma asiansa sitten.

Kiitän tästä selonteosta myös ministeri Leppää, joka esitteli asian ja antoi hyviä vastauksiakin.

15.37 **Ville Vähämäki ps:** Puhemies! Ihan lyhyesti totean sen, mitä täällä on monesti sanottu. Liki kaikki tieto on paikkatietoa, ja data on omaisuutta, ja silloin kun siihen dataan sisältyy paikkatieto, se data on kalliimpaa omaisuutta.

Jos nyt katsotaan sitä, miten tulevaisuusvaliokunta lausui myöskin paikkatiedosta tässä Suomen sata uutta mahdollisuutta -julkaisussaan, joka julkaistiin kaksi kuukautta sitten, niin siellä meillä on ”havainnot ja tietäminen” elämän osa-alueena. Se siis tahtoo sanoa sitä, että se on luotettavasti ja uskottavasti koettua tietoa ihmisistä, ihmistä kiinnostavista asioista. Tällä hetkellä tämän asian nykytila on se, että tutkimusten, uutisten tai julkaisujen kautta hankitaan tätä luotettavaa tietoa, mutta jatkossa me hankimme sitä luotettavaa tietoa tekoälyn, joukkoistuksen ja yksilön havaintovälineiden kautta. Nopeimmin kehittyneitä ja vaikuttavimpia teknologioita on tietenkin syväoppiminen. Jos mietitään sitä, miten tekoäly ja paikkatieto yhdistetään toisiinsa, me saamme aika voimakkaita työkaluja sillä. Me näemme vaikka Googlen sovellutuksista ja muistakin, mitä sillä saadaan aikaan. Jos me li-

Punkt i protokollet PR 54/2018 rd

säämme paikkatietoa vaikkapa ihmisen henkilökohtaiseen näkökenttään, näitäkin suomalaisia sovellutuksia on olemassa. Ne ovat todella hyviä jo, ja siihen voidaan lisätä samalla näkökenttään sitten jotakin muuta, eli se on semmoinen pieni laite, mikä on tuossa silmien edessä.

Kuvannus ja paikannus ovat edistyneet todella hyvin viime vuosina. Kevyet ja jatkuvas- ti lentävät laitteet ovat edistyneet, IoT menee jatkuvasti eteenpäin, lisätty todellisuus ja momentyyppiset, uudentyyppiset tutkat, joilla tietoa ja paikkatietoakin voidaan hankkia — voidaan vaikka monesta suunnasta tutkata ja saadaan kolmiulotteisia kuvia. Nopeimmin paikkatietoa edistävät teknologiat ovat lohkoketjuteknologiat, joilla voidaan luotettavasti viedä ja tallentaa se paikkatieto, ja sitä menneisyyttä ei pysty lohkoketjussa muuttamaan, se pysyy siellä ikuisesti. My data ja nämä tietosuoja-asetukset säätelevät sitten taas, kuinka näitä tietoja voidaan käyttää.

Jos vielä yhden asian nostan esille, sen, mitkä saattaisivat olla keskeisiä säädöstavoitteita, niin kenties sen asian pohtiminen, mikä on se datan koontivelvoite yksilöllä tai yhteisöllä ja mikä on se luovutusvelvoite, eli kuinka sitten voidaan velvoittaa yksilöt tai yhteisöt sitä dataa luovuttamaan yhteiskunnan käyttöön.

Riksdagen avslutade debatten.

Ärendet remitterades till jord- och skogsbruksutskottet, som förvaltningsutskottet, kommunikationsutskottet, försvarsutskottet, framtidsutskottet och miljöutskottet ska lämna utlåtande till.